

متن کامل آئین نامه کرسی های آزاداندیشی در دانشگاهها

با استعانت از الطاف حضرت حق و الهام از آموزه های دین مبین اسلام و پیروی از سنت نبوی (ص) در جهت ایجاد فضای آزاد استماع سخن و اتباع بهترین آن و نیز لزوم آزادی اندیشه که سنت دانشگاه تمدن ساز اسلامی-ایرانی محسوب می شود و ایجاد فرهنگ تضارب آراء و تعامل علمی در عین اجتناب از مرء و جدال باطل و جلوگیری از ابتلای محیط های دانشگاهی به سودهای گروهی و در راستای اجرای منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی، مندرج در نامه ایشان به جمعی از دانش آموختگان حوزه علمیه در تاریخ ۱۶/۱۱/۸۱ و بیانات ایشان در دیدار با جمعی از نخبگان علمی کشور در تاریخ ۸/۶/۸۸ در خصوص ضرورت راه اندازی کرسی های مناظره، نقد، نظریه پردازی و آزاداندیشی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و همچنین با استناد به ماده ۲ نظام نامه هیات حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره مصوب جلسات ۵۳۱، ۵۳۲ و ۵۳۳ مورخ ۹/۱۰/۸۲، ۳۰/۱۰/۸۲ و ۱۷/۱۱/۸۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی مبنی بر ترویج آزاداندیشی در حوزه علوم انسانی و معارف دینی، «کرسی های آزاداندیشی دانشگاهی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی» بر اساس این آئین نامه تشکیل و اجرا می شود:

* فصل اول کلیات

* ماده ۱- تعاریف:

۱-۱- کرسی آزاداندیشی: نشستی که در طی آن، دانشگاهیان به صورت آزاد، نظام مند، منطقی و عالمانه به اظهار نظر، تبادل آراء و گفتگو در موضوعی خاص با ملاحظه اهداف مندرج در ماده ۲ این آئین نامه می پردازند، در این آئین نامه به اختصار «کرسی» نامیده می شود.

۱-۲- دانشگاه: به هر یک از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی سراسر کشور شامل دولتی و غیردولتی اطلاق می شود.

۱-۳- دستگاه: به وزارتخانه علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه آزاد اسلامی اطلاق می شود.

۱-۴- هیات دانشگاه: به هیات کرسی های آزاداندیشی در دانشگاه اطلاق می شود.

۱-۵- هیات مرکزی: به هیات مرکزی کرسی های آزاداندیشی اطلاق می شود.

۱-۶- آئین نامه: به آئین نامه کرسی های آزاداندیشی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اطلاق می شود.

* ماده ۲- اهداف:

۲-۱- نهادینه سازی آزادی بیان و تضارب آراء با رعایت اخلاق و منطق گفت و گو

۲-۲- ایجاد فرصت قانونی و عادلانه برای عرضه آزادانه آراء، دیدگاهها و سؤالات پیرامون موضوعات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه و آگاهی از نظرات دیگران.

۲-۳- تقویت روحیه حقیقت جویی، آزادگی و قانون گرایی

۳-۴- سامان دهی مباحث و گفت و گوها با صیغه علمی

۲-۵- ایجاد فضای مناسب برای طرح و بیان اندیشه های نو، تفکر خلاق و فرهنگ نو آور

*ماده ۳- راهبردها:

- ۳-۱- تاکید بر نقش اساسی و کانونی رهنمودها و تدابیر مقام معظم رهبری در اجرای کرسی ها
- ۳-۲- استفاده از ظرفیت های سایر مراکز علمی و آموزشی در اجرای کرسی ها
- ۳-۳- ترغیب استادان و گروه های دانشجویی به مشارکت فعال در برگزاری کرسی ها
- ۳-۴- ایجاد رقابت بین استادان و گروه های دانشجویی در برگزاری کرسی ها
- ۳-۵- تشویق و حمایت از کرسی های موفق
- ۳-۶- معطوف کردن برنامه کرسی ها به ارتقای کیفیت و نشاط در محیط دانشگاه
- ۳-۷- آسیب شناسی و پایش مستمر پس از اجرای کرسی ها
- ۳-۸- رعایت مقتضیات محیطی و محلی در برگزاری کرسی ها

** فصل دوم: ساختار و وظایف

*ماده ۴- هیات مرکزی:

- ۴-۱- وظایف هیات مرکزی
 - ۴-۱-۱- بررسی و تصویب ضوابط و بخشنامه های مورد نیاز
 - ۴-۱-۲- تصمیم گیری نهایی در خصوص درخواست تجدیدنظر اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به رای شورای فرهنگی دانشگاه و اعلام نظر در مدت قانونی مقرر
 - ۴-۱-۳- نظارت، بررسی و ارزیابی عملکرد هیات های دانشگاه ها
 - ۴-۱-۴- رتبه بندی هیات های دانشگاه ها از لحاظ فعالیت در پایان هر نیم سال تحصیلی، اعلام آن و تشویق هیات های برتر و نمونه
 - ۴-۱-۵- اتخاذ راهبردها و تعیین اولویت های موضوعی کرسی ها
 - ۴-۲- ترکیب هیات مرکزی
 - الف) معاون فرهنگی و اجتماعی دستگاه به عنوان رئیس هیات
 - ب) نماینده تام الاختیار نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها
 - ج) معاون دانشجویی دستگاه یا یکی از معاونین به انتخاب رئیس دستگاه
 - د) نماینده تام الاختیار سازمان بسیج دانشجویی
- ه) دو نفر دانشجوی شاغل به تحصیل در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی در رشته های علوم انسانی
و) یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه ها با مرتبه علمی دانشیاری یا بالاتر به پیشنهاد رئیس هیات
- تبصره ۱- اعضای هیات مرکزی با حکم بالاترین مقام هر دستگاه به مدت ۲ سال منصوب می شوند و تمدید آن نیز بلامانع است.

تبصره ۲- دبیر هیات مرکزی از میان اعضا و با رای اکثریت آنان انتخاب و با حکم رئیس هیات منصوب می شود.
تبصره ۳- جلسات هیات مرکزی با حضور رئیس هیات و حداقل ۴ عضو دیگر رسمی است و مصوبات می بایست به تصویب اکثریت اعضاء حاضر برسد.
تبصره ۴- هرگاه پرونده تجدیدنظر نسبت به مصوبات شورای فرهنگی دانشگاهی در دستور کار هیات مرکزی قرار گیرد با صلاحدید رئیس هیات مرکزی، حضور نماینده هیات دانشگاه مذکور بدون داشتن حق رای بلامانع خواهد بود.

*ماده ۵- هیات دانشگاه

۵-۱- وظایف هیات دانشگاه:

۵-۱-۱- تشکیل جلسه بررسی و اعلام نظر درخواست اشخاص حقوقی یا حداقل ۳ نفر از دانشگاهیان متقاضی تشکیل کرسی

۵-۱-۲- برنامه ریزی به منظور تشکیل منظم و قانونمند کرسی

۵-۱-۳- نظارت بر کرسی و نحوه تشکیل جلسات آن

۵-۱-۴- تعیین مجری و اداره کننده کرسی در چارچوب آئین نامه

۵-۱-۵- ارسال گزارش فعالیت به شورای فرهنگی دانشگاه و هیات مرکزی

۵-۱-۶- ارزیابی و رتبه بندی کرسی هایی که برگزار شده است.

۵-۲- ترکیب هیات دانشگاه:

الف) معاون فرهنگی به عنوان رئیس هیات

ب) مدیرکل فرهنگی دانشگاه به عنوان دبیر هیات

ج) مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و یا نماینده تام الاختیار وی

د) دو نفر دانشجوی شاغل به تحصیل در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ترجیحاً در رشته های علوم

انسانی به پیشنهاد رئیس هیات

ه) یک نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه به پیشنهاد رئیس هیات

و) یک نفر حقوقدان با اولویت انتخاب از میان اعضای هیات علمی دانشگاه به پیشنهاد رئیس هیات

تبصره ۱- احکام عضویت هر یک از افراد هیات توسط رئیس دانشگاه صادر می شود.

۵-۳- نحوه تشکیل جلسات هیات دانشگاه:

۵-۳-۱- هیات جهت برنامه ریزی تشکیل جلسات آزاداندیشی و نیز رسیدگی به هنگام به درخواست کتبی افراد متقاضی و انجام دیگر وظایف محوله، در مهلت مقرر در آئین نامه در ایام فعالیت آموزشی دانشگاه ها به استثناء یک هفته قبل و یک هفته بعد از امتحانات پایان ترم دانشگاه تشکیل جلسه می دهد.

۵-۳-۲- جلسات هیات با حضور رئیس یا دبیر هیات و حداقل ۴ عضو دیگر رسمی است و مصوبات آن می بایست به تصویب اکثریت اعضاء حاضر برسد.

۴-۵ نحوه رسیدگی به درخواست‌ها:

۱-۴-۵- هر کدام از تشکل‌ها و گروه‌های قانونی دانشجویی در چارچوب اساسنامه خود یا ۳ نفر از دانشگاهیان یا هر یک از اعضای شورای فرهنگی یا هیئت دانشگاه می‌توانند درخواست تشکیل کرسی را مطابق با این آئین‌نامه پس از تکمیل فرم پیوست به دبیرخانه هیئت ارائه کنند و رسید دریافت کنند.

۲-۴-۵- متقاضی برگزاری کرسی موظف است همزمان با ثبت درخواست، حداقل ۳ نفر منتقد از مواضع مطروحه معرفی کنند.

۳-۴-۵- در صورت ثبت نام حداقل ۳ نفر منتقد در مدت ۷ روز کاری، موضوع ظرف مدت ۵ روز کاری به منظور تشکیل جلسه و اعلام کتبی نتیجه در دستور کار جلسه هیئت دانشگاه قرار می‌گیرد. رئیس هیئت، مسئول رعایت زمان‌بندی مقرر است.

۵-۴-۵- در صورت عدم ثبت نام حداقل ۳ نفر منتقد در مهلت مقرر، موضوع از دستور کار هیئت دانشگاه خارج می‌شود.

تبصره ۱- چنانچه فرد نسبت به رای هیات دانشگاه اعتراض داشته باشد، می‌تواند اعتراض خود را ظرف مدت ۲ هفته از تاریخ ابلاغ رای به صورت مکتوب به دبیرخانه شورای فرهنگی دانشگاه ارائه دهد. شورای فرهنگی دانشگاه موظف است ظرف مدت دو هفته از زمان دریافت اعتراض، موضوع را بررسی و نتیجه نهایی را به فرد اطلاع دهد.

تبصره ۲- در صورت اعتراض فرد به تصمیم نهایی شورای فرهنگی دانشگاه یا امتناع از پاسخگویی در مهلت مقرر، موضوع در صورت درخواست فرد به هیات مرکزی ارجاع و رای هیات مرکزی لازم‌الاجرا است.

تبصره ۳- هیات مرکزی موظف است ظرف مدت ۳۰ روز از زمان دریافت اعتراض، به موضوع رسیدگی و تصمیم قطعی را اتخاذ و رای خود را در همان زمان مقرر به دانشگاه و فرد متقاضی ابلاغ کند.

تبصره ۴- طرح مجدد درخواست تشکیل کرسی با گذشت حداقل ۴۵ روز امکان‌پذیر است.

*ماده ۶- فرآیند برگزاری کرسی:

الف- قرائت قرآن کریم

ب- سرود جمهوری اسلامی ایران

ج- خیر مقدم و اعلام موضوع

د- اعلام ضوابط و نحوه برگزار کرسی

ه- شروع بحث از نماینده متقاضی تشکل کرسی

و- طرح دیدگاه منتقدین

ز- جمع بندی دیدگاه‌ها

*ماده ۷- الزامات ارائه دیدگاه در کرسی:

- ۷-۱- ارائه مطالب در چارچوب منافع ملی و مصالح عمومی
- ۷-۲- تاکید بر طرح موضوعات با ملاحظه وحدت و همدلی قومیت‌ها و مذاهب
- ۷-۳- رعایت مبانی، آداب و اصول اخلاقی اسلامی با تاکید بر حفظ صداقت و ارائه اطلاعات مستند

*ماده ۸- وظایف مجری:

- ۸-۱- اعلام موضوع، ضوابط برگزاری و الزامات ارائه دیدگاه در کرسی
- ۸-۲- تذکر به اظهارنظرکننده در مواردی که خارج از موضوع صحبت کند
- ۸-۳- تذکر به اظهارنظرکننده در مواردی که الزامات ارائه دیدگاه در کرسی را رعایت نمی‌کند
- ۸-۴- اعلام زمان باقی مانده برای صحبت هر فرد
- ۸-۵- اعلام اتمام زمان هر نفر
- ۸-۶- دقت در اختصاص وقت برابر به طرف‌های گفت‌وگو
- ۸-۷- جمع‌بندی دیدگاه‌ها

*ماده ۹- شرایط مجری:

- ۹-۱- التزام عملی به مبانی نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی
- ۹-۲- عدم عضویت را ارکان هیچ یک از احزاب و گروه‌های سیاسی
- ۹-۳- دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد یا بالاتر، دانشگاهی یا حوزوی، ترجیحاً در حیطه تخصصی برگزاری کرسی
- ۹-۴- دارا بودن توانایی لازم در مدیریت جلسه

*ماده ۱۰- دبیرخانه هیئت و وظایف آن:

- ۱۰-۱- به منظور انجام فعالیت‌ها و پیشبرد امور هیئت‌های دانشگاه و مرکزی در زمینه تماس و مکاتبه با اشخاص حقیقی و حقوقی، نهادهای ذیربط و حفظ و نگهداری اسناد و مدارک، دبیرخانه آن هیئت با شرح وظایف ذیل تشکیل می‌شود:

- الف) اعلام دستور کار و دعوت از اعضا برای شرکت در جلسات هیات
- ب) طبقه‌بندی پرونده‌ها، ثبت و نگهداری اسناد و مکاتبات و تشکیل نظام بایگانی
- ج) دریافت درخواست کتبی افراد حقیقی و حقوقی برابر چارچوب پیش‌بینی شده در ماده ۴-۵- این آئین‌نامه و طرح آنها در جلسات رسمی هیات.
- د) ابلاغ تصمیم هیئت به صورت مکتوب و با امضاء دبیر هیئت در مهلت قانونین تعیین شده به افراد متقاضی
- ه) تنظیم صورت جلسات و انجام مکاتبات ضروری بنا به دستور دبیر هیئت
- و) تدوین گزارش عملکرد و جلسات هیات و ارسال آن با امضای دبیر هیئت برای دبیرخانه هیئت مرکزی

ز) اطلاع‌رسانی به موقع در خصوص ضوابط، مقررات و بخشنامه‌های موجود مرتبط با فعالیت هیئت و تغییرات احتمالی آن در آینده.

ح) دریافت درخواست تشکیل کرسی با اعلام مهلت یک هفته‌ای نسبت به فراخوان ثبت‌نام منتقدین یا مخالفین موضوع.

ت) انجام سایر امور محوله

**** فصل سوم: اعتبارات و تشویقات**

*** ماده ۱۱**

در سال اول اجرای آئین‌نامه، هزینه‌های مختلف برگزاری کرسی توسط رئیس دانشگاه و از محل اعتبارات در اختیار وی تامین می‌شود. رئیس دانشگاه موظف است برای سال دوم و بعد از آن ردیف مستقلی برای بودجه کرسی در بودجه کل دانشگاه منظور کند.

*** ماده ۱۲**

هیئت‌های دانشگاه‌ها و هیئت مرکزی موظفند از کرسی‌های برتر و نمونه و افراد فعال در برگزاری آن به نحوه شایسته‌ای تقدیر کند. رئیس دانشگاه موظف است اعتبار مشخصی را برای این منظور پیش‌بینی کرده و اختصاص دهد.

**** فصل چهارم: سایر موارد**

*** ماده ۱۳**

اجرای این آئین‌نامه در سال اول به صورت آزمایشی بوده و پس از آن در صورتی که اصلاح یا تغییر در آن صورت نپذیرد، قطعی خواهد شد.

*** ماده ۱۴**

این آئین‌نامه در ۱۴ ماده و ۹ تبصره در جلسه مشترک نمایندگان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه آزاد اسلامی و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها به تصویب رسید و بدین وسیله اجازه اجرای آزمایشی آن از تاریخ ابلاغ صادر و اعلام می‌شود.